

УДК 331.102:657

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-6\(6\)-98-113](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-6(6)-98-113)

Дем'янишина Олеся Андріївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20300, тел.: (067) 954-92-21, <https://orcid.org/0000-0001-9820-8878>

ВАЖЛИВІСТЬ SOFT SKILLS У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Анотація. Актуальність пропонованого дослідження полягає в недостатньому висвітленні в науковій літературі ролі «soft skills» у професійній діяльності фахівців сфери обліку та оподаткування. Необхідно зауважити, що роль «soft skills» у процесі виконання професійних завдань фахівців різних галузей знань все більше привертає увагу науковців, що зумовлено, насамперед, процесами глобалізації, націленістю на європейські стандарти якості у сфері обліку та оподаткування, а також вимогами роботодавців до рівня володіння працівниками не лише професійними, а й м'якими навичками.

У наш час бізнес є дуже складним і конкурентним, тому більшість роботодавців шукають багатозадачних працівників для підтримки розвитку своєї комерційної діяльності. Бухгалтери користуються великим попитом і потребують певних навичок для виконання багатьох важливих функцій у всьому бізнесі, тому бухгалтери потрібні майже в кожній галузі. Важливо, щоб майбутні фахівці з обліку та оподаткування усвідомлювали та розвивали навички soft skills, щоб відповідати вимогам часу. Результати цього дослідження допоможуть здобувачам вищої освіти, які отримують освіту за фахом облік і оподаткування, щоб покращити свої «м'які» навички, щоб вони могли бути добре підготовлені до реального життя бухгалтера чи податківця.

В результаті вищезазначеного, обґрунтовано, що заклад вищої освіти має відповідальність за створення освітньої програми, яка акцентує увагу на розвитку навичок спілкування. Викладач має бути креативним у проведенні аудиторних занять, щоб покращити розвиток відповідних навичок у здобувачів вищої освіти.

Доведено, що навички soft skills відіграють важливу роль у професійній діяльності фахівців з обліку та оподаткування, оскільки

виконання повсякденних завдань пов'язане з комунікацією, у тому числі спілкуванням, умінням працювати в команді, вмінням налагоджувати співпрацю, керувати стресостійкістю, здатністю діяти соціально відповідально тощо. Зауважимо, що при аналізі вимог ринку праці було виявлено, що роботодавці все більше уваги приділяють володінню майбутніми працівниками не лише професійними знаннями, вміннями та навичками, а й «м'якими» компетентностями.

Ключові слова: навички soft skills, фахівці з обліку і оподаткування, критичне мислення, вирішення проблем, навички самостійного навчання.

Demianyshyna Olesia Andriivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor department of Finance, Accounting and Economic Security, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20300, tel.: (067) 954-92-21, <https://orcid.org/0000-0001-9820-8878>

THE IMPORTANCE OF SOFT SKILLS IN THE TRAINING OF SPECIALISTS ON ACCOUNTING AND TAXATION

Abstract. The relevance of the proposed research lies in the insufficient coverage in the scientific literature of the role of "soft skills" in the professional activity of specialists in the field of accounting and taxation. It should be noted that the role of "soft skills" in the process of performing professional tasks of specialists in various fields of knowledge is increasingly attracting the attention of scientists, which is primarily due to globalization processes, targeting European quality standards in the field of accounting and taxation, as well as employers' requirements for the level of proficiency employees not only with professional, but also with soft skills.

Today's business is very complex and competitive, so most employers are looking for multi-tasking employees to support the development of their business. Accountants are in high demand and require certain skills to perform many important functions in all businesses, so accountants are needed in almost every industry. It is important that future accounting and tax professionals are aware of and develop soft skills to meet the demands of the times. The results of this study will help higher education students studying accounting and taxation to improve their "soft" skills so that they can be well prepared for the real life of an accountant or tax accountant.

As a result of the above, it is justified that the institution of higher education has a responsibility to create an educational program that emphasizes the development of communication skills. The lecturer must be

creative in conducting classroom classes in order to improve the development of relevant skills in students of higher education.

It has been proven that soft skills play an important role in the professional activity of accounting and taxation specialists, as the performance of everyday tasks is related to communication, including communication, the ability to work in a team, the ability to establish cooperation, manage stress resistance, the ability to act socially responsibly, etc. Note that when analyzing the requirements of the labor market, it was found that employers pay more and more attention to the possession of future employees not only by professional knowledge, abilities and skills, but also by "soft" competencies.

Keywords: soft skills, accounting and taxation specialists, critical thinking, problem solving, independent learning skills.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення український бізнес є складним та конкурентним. Хоча роботодавці шукають кандидатів із відповідними технічними навичками, вони часто скаржаться, що ті, кого вони наймають, не відповідають очікуванням через брак у працівників м'яких навичок, необхідних для спілкування та роботи з іншими. Тому роботодавці зацікавлені у наймі не вузькопрофільних спеціалістів, а всебічнорозвинених фахівців. Таким чином, здобувачі вищої освіти повинні вивчати навички soft skills, відповідно до вимог сьогодення. Неминуче, кар'єра бухгалтера також значною мірою залежить від переходу необхідних навичок з просто технічних знань до навичок поза ними.

Персонал бухгалтерської фірми повинен змінюватися, щоб відповідати мінливим потребам клієнтів. Зі збільшенням різноманітності запитів на обслуговування, розширення консалтингу діяльності, зростає потреба в бухгалтерах із спілкуванням і критичними навички мислення.

Таким чином, роботодавці відіграють певну роль у розвитку навичок soft skills, таких як спілкування, критичне мислення та взаємодія з клієнтами.

Вимірювання кар'єрного успіху в даному контексті більше не гарантується результатами навчання, але визначається здатністю застосовувати відповідні знання під час ведення бухгалтерського обліку, організації справи, транзакцій та процедур. Хоча бухгалтерський облік є технічною процедурою, з початком глобалізації, м'які навички вважаються більш цінними, ніж технічні знання.

Це пов'язано з неповнотою використання бухгалтерського обліку,

незважаючи на фаховість та досвідченість бухгалтерів. Оскільки, бухгалтерський облік є ланцюгом, що пов'язує господарську діяльність з людьми, які приймають управлінські рішення. Безсумнівно, набуття навичок *soft skills* має вирішальне значення для доповнення бухгалтерських знань, якими володіють бухгалтери.

Фахівцям з обліку та оподаткування повинні бути надані як мінімум компетенції з комунікації та навички управління часом. Заклад вищої освіти повинен зіграти важливі роль у забезпеченні здобувачів вищої освіти цих компетенцій, наповнивши освітню програму освітніми компонентами, які акцентують увагу на *soft skills* (м'які навички), таких як комунікативний менеджмент, тайм-менеджмент, самоменеджмент та інші. Це необхідно, оскільки майбутні фахівці з обліку та оподаткування відповідно до своїх повноважень мають повсякденно спілкуватися як з колегами так із клієнтами доносячи до них певну бухгалтерську інформацію, обробляючи фінансові звіти. Тому ці виклики можна успішно вирішити, озброївши здобувачів вищої освіти відповідними знаннями про елементи м'яких навичок. Крім того, маневруючи сучасним бізнес-середовищем, бухгалтери повинні мати можливість легко виконувати багатозадачність, реалізуючи обидві складові, відповідно, навички спілкування. У бухгалтерській сфері весь процес документації вимагає багато дискусій і, неминуче, аргументів. Тому нездатність ефективно спілкуватися ненавмисно призводить до непорозумінь клієнтів і роботодавців. Ці епізоди часто спричиняють непотрібні витрати та відсутність хороших навичок спілкування, підприємства можуть мати проблеми з клієнтурою.

При оцінюванні випускників закладів вищої освіти для прийняття на роботу однією з найважливіших якостей є те, що роботодавці дивляться на їх здатність вирішувати проблеми. Розв'язувати проблеми – це базова життєва навичка, яка потрібна для розуміння навіть технічних питань. Тому вкрай важливо, щоб здобувачі були відповідним чином озброєні цією навичкою, коли стикаються з проблемами, які для них є новими. Вміння належним чином застосовувати навички вирішення проблем також покращує навчання здобувачів вищої освіти. Деякі автори вважають, що коли здобувачі використовують навички вирішення проблем, «Роль здобувача змінюється з пасивного одержувача інформації на учасника створення розуміння. Проблема повинна привертати увагу здобувачів, бути змістовною, і дозволяють широкий діапазон індивідуальних відповідей». Вважається, що вирішення проблем є елементом критичного мислення. Обидва вони застосовують однакової стратегії,

коли мають справу з проблемами, що ускладнюють диференціацію. Єдина основна відмінність полягає в тому, що навички вирішення проблеми застосовуються до добре структурованих проблем, тоді як критичне мислення використовується для досягнення рішення до погано структурованих. По суті, вирішення проблем – це процес міркування та прийняття рішення з використанням більш ніж простого застосування попередньо вивчених процедур.

Водночас критичне мислення є важливою навичкою та частиною безперервної вищої освіти. Постійно приділяється увага розвитку здатності до критичного мислення здобувачів вищої освіти. Культура мислення, яку мають відточувати викладачі, має базуватися на ідеї 21 століття. Це ключовий компонент передової освіти, яка базується на результатах, де основна частина навчання досягається творчістю, навичками аналізу та оцінювання.

Оскільки на поведінку людини в житті впливає концепція часу, кілька були проведені дослідження сприйняття та управління. У сфері бізнесу дослідження від ранніх часів до найновіших привернули великий інтерес до вивчення дизайну та організацію часу, щоб з'ясувати його зв'язок з продуктивністю або доходом. Це дослідження далі обговорюється розвиток навичок спілкування, необхідних студентам-бухгалтерам щоб дати їм змогу усвідомити його переваги та підготувати їх перед тим, як почати на їхньому шляху в якості бухгалтерів. Також буде розмова про п'ять аспектів soft навички, а саме спілкування, самостійне навчання, вирішення проблем, критичне мислення та управління часом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування професійної компетентності майбутніх фахівців з обліку та аналізу розглядають Козловський Ю. М. і Яремко І. Й. [1]. Солоненко А. А. досліджує сучасні проблеми та визначає перспективи поведінкового бухгалтерського обліку й формує модель компетенцій головного бухгалтера в розрізі відповідності вимогам малого, середнього і великого бізнесу, визначаючи формальні вимоги, професійні навички, управлінські навички й особистісно-ділові характеристики (комунікативні навички, стресостійкість та енергійність, ініціативність і гнучкість, відповідальність і прийняття рішень) [2]. Вигівська І. М. та Макарович В. К. розглянули особисті компетенції бухгалтера та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку й розробили портрет компетенції потенційного головного бухгалтера, сформований за такими критеріями: інтелектуальні здібності, емоційна зрілість, особисті здібності, контактність, фізичні якості [3]. Церклевич В. С. та

Кирилюк Ю. М. у своїх дослідженнях зосереджують увагу на обґрунтуванні складу й структури ключових компетентностей фахівців з бухгалтерського обліку і характеристиці психологічних особливостей професійної діяльності бухгалтера [4].

Актуальним проблемам формування та розвитку навичок soft skills присвятили свої дослідження такі науковці, як: Е. Айнгорн, Антонелла Сорес, Н. Длугунович, О. Казачінер, К. Коваль, Л. Кушмар, Ю. Лавриш, Махначова Н. та ін. Важливо, що в сучасних наукових дослідженнях проблеми формування і розвитку «soft skills» у фахівців з обліку та оподаткування залишаються майже не розкритими. Роботи більшості дослідників присвячені визначенню поняття «soft skills», його теоретичному осмисленню, окресленню перспектив розвитку цих навичок.

Мета статті – дослідження ролі та підходів до формування «soft skills» у професійній діяльності фахівців з обліку та оподаткування, які здатні забезпечити їм не лише успішну діяльність за фахом, а й можливість професійного зростання.

Виклад основного матеріалу. Рівень володіння «м'якими» навичками (soft skills) оцінити в конкретних показниках важко, а іноді практично неможливо. Міра прояву цих навичок дуже індивідуальна й залежить, насамперед, від типу особистості, особливостей характеру, темпераменту та інших чинників.

З'ясуємо, яким чином забезпечується можливість набуття зазначених умінь та навичок (компетентностей), а саме «м'яких» навичок (soft skills), при підготовці фахівців з обліку і оподаткування у закладі вищої освіти.

Рівень успіху організації залежить від ролі людського капіталу, від степені кваліфікації персоналу. Саме рівень кваліфікації персоналу був покладений на заклади професійної вищої та передвищої освіти. Однак це призвело до того, що освітня галузь зіткнулася з додатковими проблемами. Результатом стало переповнення ринку випускниками у них виникають труднощі з пошуком роботи. Ця проблема також очевидна для випускників з обліку та оподаткування, спонукаючи їх набути хороших навичок спілкування, щоб підтримувати їх на робочому місці, а також більш спеціалізовані та технічні навички для виконання конкретних завдань. Є невелика потреба у навиках фахівців з обліку та оподаткування, щоб вони могли працювати ефективно та точно з фінансовими документами, щоб опрацювати велику кількість даних. Значить, маючи такий діапазон навички спілкування допоможуть їм надавати кращі послуги.

Можливість працевлаштування визначається як набір кваліфікацій, навичок, ставлення та особистих якостей характеристики, набуті випускником закладу вищої освіти, які дозволяють йому або їй шукати та отримати роботу і, зрештою, досягти успіху. Успішне набуття навичок працевлаштування може приносити користь як працівникам, так і економіці, але можливість працевлаштування не обов'язково впливає на роботу, оскільки на зайнятість впливає багато зовнішніх соціальних та економічних факторів. За даними, коли кількість випускників збільшується, роботодавці віддають перевагу особистим якостям і навичкам академічної кар'єри. Тому роботодавці зосереджуються на працевлаштуванні як на поведінкових навичках і вміннях людини. Досвід роботи та розуміння економіки однаково високі критерії для вибору. Тому компанії шукають випускників із короткими термінами навчання, тим самим забезпечуючи швидке пристосування. Як стверджує Фоерстер-Пастор [5], «хоча умови, формулювання, сума та перспективи відрізняються, усі ці спеціальні навички працевлаштування мають один спільний аспект. Вони розрізняють нематеріальні індивідуальні навички та матеріальні навички». Ці відчутні навички можна виміряти у вигляді академічних досягнень і ступенів, оскільки вони є результатом освіти та безперервної освіти.

Бухгалтерський облік є незамінним інструментом у будь-якій бізнес-функції. Це включає в себе процес визначення, вимірювання та передача економічної інформації, яку використовує керівництво для планування всередині компанії.

Відповідно, перед обліковими працівниками стоїть завдання отримання і переробки даних про господарську діяльність суб'єкта господарювання в корисну інформацію для осіб, що приймають рішення. Його виконання потребує:

- дотримання єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних при організації обліку;
- організацію контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- забезпечення неухильного дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів всіма підрозділами, службами та працівниками;
- вживання всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних

документах і реєстрах бухгалтерського обліку та збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну;

- забезпечення складання на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності підприємства, подання її в установлені строки користувачам;

- здійснення заходів щодо надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства;

- підготовку та подання інших видів періодичної звітності;

- перерахування податків та зборів, передбачених законодавством;

- проведення розрахунків з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань;

- здійснення контролю за веденням касових операцій, раціональним та ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів;

- прийняття участі у проведенні інвентаризаційної роботи на підприємстві, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства;

- забезпечення перевірки стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах;

- організація роботи з підготовки пропозицій для власника (керівника) підприємства [6].

Перераховані кваліфікаційні характеристики до працівника бухгалтерії вимагають наявності відповідних професійних навичок, які мають бути сформовані протягом навчання у закладі вищої освіти.

З огляду на те, що бізнес зараз перетворився на більше у складній і складній сфері бухгалтерський облік вимагає людей із серйозними технічними знаннями, здатність критично мислити та вирішувати проблеми, а також володіти навичками міжособистісного спілкування ефективного спілкування. У наш час професійний бухгалтер виходить за рамки стереотипного сприйняття, граючи ключові ролі всередині організації. Передбачувані ролі варіюються в широкому діапазоні від різних робочих функцій у різних рівні, включаючи керівництво або адміністрування, операційний, управлінський контроль і бухгалтерського обліку та комунікації із зацікавленими сторонами. Через різноманітні функції бухгалтерів, їх навіть можна класифікувати як творців, активістів, зберігачів та репортерів сталого розвитку значення. Усвідомлюючи висхідні зміни в професії бухгалтера

внаслідок глобалізації та конкурентоспроможності, потреба стати одним із них є нині необхідною. Однак цей факт створив невідповідність між якістю випускників, які виходять з наукових установ із вимогами галузей. Тому вкрай важливо, щоб освіта системи в усьому світі оновлюються відповідним чином і безперервно, щоб завжди бути готовими протистояти потребам світової економіки, що різко змінюються. Цей розвиток потребує залучення всіх зацікавлених сторін, а саме освітян та навчальних закладів, міністерство освіти, роботодавці та професійні організації для обговорення та напруженої роботи зменшення розриву. Необхідно підготувати якісного випускника, який є надійним і придатним для працевлаштування бути в центрі уваги, оскільки це принесе користь не лише галузі, але й економіці країни.

Soft skills — це термін, який використовується як в освітніх, так і в бізнес-середовищах, а саме корпоративні зустрічі та розробка навчального плану протягом багатьох років [7].

Soft Skills (“м’які” навички) – це збірний термін, який посилається на безліч варіантів поведінки, що допомагають людям в роботі, зокрема командній, а також успішно взаємодіяти з іншими людьми. Soft Skills дозволяють бути успішним незалежно від специфіки діяльності та напрямку, в якому працює людина. Традиційно в психології їх відносять до числа соціальних навичок: вміння переконувати, знаходити підхід до людей, лідирувати, ведення переговорних процесів, робота в команді, орієнтація на особистісний розвиток, ерудованість, креативність тощо. Soft Skills важливі як в роботі, так і в житті. Велика частина навичок, які використовуються для досягнення цілей, – це вони. При цьому чим вище ви піднімаєтеся по кар’єрних сходах, тим більшу роль відіграють соціальні навички, в той час як професійні відходять на другий план. Компанії вірять, що співробітники, які володіють такими навичками, можуть не тільки давати кращі результати, але ще і допомагають створювати комфортну робочу атмосферу [8].

Зазвичай, коли люди обговорюють свої здібності, вони схильні думати про навички, якими вони володіють вже освоїли, наприклад швидкість і точність натискання на клавіатурі або точне підключення в автомобільній системі.

Словник англійської мови Коллінза визначає термін «м’які навички» як «бажані якості для певних форм зайнятості, які не залежать від набутих знання: вони включають здоровий глузд, вміння поводитися з людьми та позитив гнучке ставлення», як цитують Хекман і Каутц [9]. Коротко, термін «м’які навички» стосується не технічних

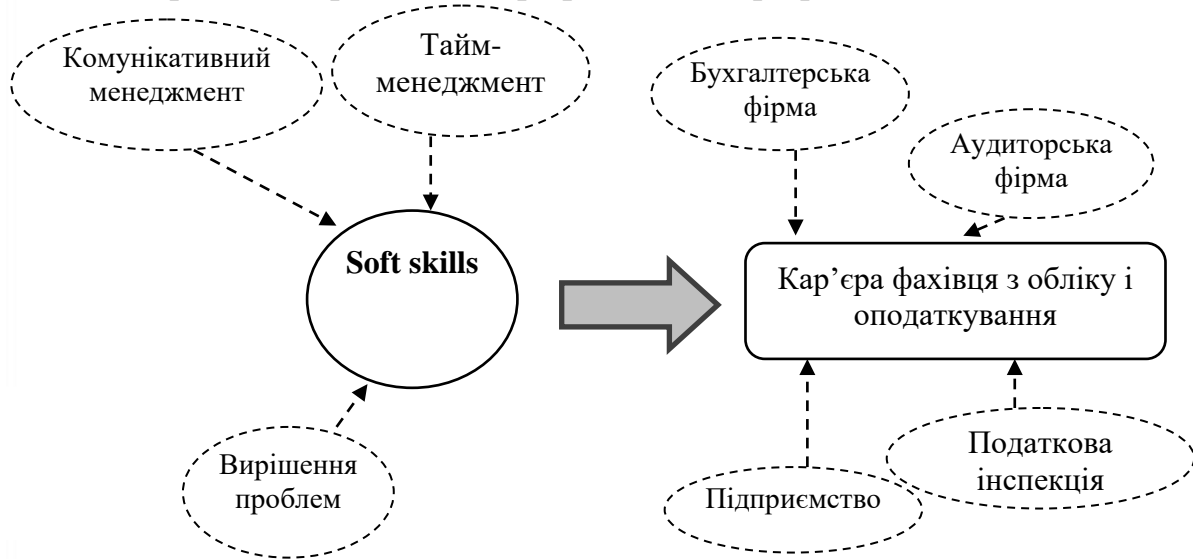
знань чи здібностей, а радше нематеріальних рис характеру, включаючи ставлення та поведінку. Ці риси відображають потенціал людини як лідера, посередника і учасника переговорів. Завдяки володінню цими «м'якими» навичками покращуються відносини, ефективність роботи та кар'єрний потенціал. Не обмеженість лише професією робить це найбільше. Вартий уваги атрибут цих навичок, оскільки м'які навички постійно розвиваються за допомогою практики застосування під час щоденних справ у житті, а також на робочому місці. Надання здобувачам навичок спілкування може стати визначальним фактором при їх найманні на роботу в своїй галузі або занепад багатообіцяючої кар'єри того, хто може мати технічну підготовку здібностями та професійний досвід, але йому бракує міжособистісних якостей.

Згідно з дослідженнями, проведеними для 21-го століття, нові випускники не можуть реалізувати потенціал очікування роботодавців щодо кандидатів, які мають сильні навички міжособистісного спілкування. Намагаючись зберегти конкурентну перевагу, успішні організації схилиються до найму абітурієнти з м'якими навичками. Тому роботодавці вимагають від освітян наголошувати на своїх студенти важливість співпраці з іншими на робочому місці та успішного навчання як м'які навички, так і жорсткі навички. Насправді, м'які навички вважаються надзвичайно важливими. Важливо, щоб вони займають перше місце, особливо для потенційних найманців.

Питома вага здобувачів з дипломом про вищу освіту різних рівнів, які продовжили навчання для здобуття наступної освіти, тобто кожен десятий серед випускників спеціалістів та магістрів (10,42%) продовжив навчання для здобуття третього ступеня вищої освіти або іншої спеціальності на нижчих рівнях вищої освіти.

Таким чином, Міністерство освіти і науки України рекомендувало, що випускники повинні володіти елементами soft skills для вимірювання своїх здібностей таких як володіння англійською мовою (комунікабельність), уміння критично мислити та мати навички вирішення проблем. Вони також повинні мати можливість працювати як команди, розробляти бізнес-пропозиції та визначати бізнес-можливості (підприємницькі навички), і застосовувати етичні принципи. Крім того, випускники повинні мати навички планування, контролю, контролювати та керувати (лідерство), будувати стосунки, взаємодіяти та ефективно працювати (все життя управління навчанням та інформацією) і особливості професійної етики. Отже, здобувачів вищої освіти слід навчати м'яких навичок під час навчання разом із технічними елементами бухгалтерського обліку та оподаткування, перш

ніж вони стануть фахівцями з обліку та оподаткування. Інтеграція між м'якими навичками та фаховими компетентностями можуть підвищити впевненість здобувачів у своїх можливостях. На рис. 1 показано зв'язок між м'якими навичками, такими як навички спілкування, управління часом і вирішення проблем та професійною кар'єрою.

Рис. 1. Концептуальна основа кар'єрного росту фахівця з обліку та оподаткування

Попередні дослідження підкреслювали необхідність навичок спілкування в бухгалтерії. Для студентів-бухгалтерів покращується набуття навичок цінності спілкування, оскільки вона безпосередньо пов'язана з вищими рівнями знань та інтелекту. Це в свою чергу призводить до збільшення шансів отримати роботу. Однак це не дає відповіді, які навички м'якого спілкування вважаються необхідними та затребуваними роботодавцями. Це було б досить важко для здобувачів вищої освіти, щоб вони здобули всі доступні м'які навички. Тому вкрай важливо, щоб ті, хто призначений для розробки освітньої програми, міг визначити, які аспекти м'яких навичок мають бути в пріоритеті як компонент цієї програми.

Попередні дослідження також показали важливість навичок спілкування, необхідних роботодавцям. А саме показали, що елементи м'яких навичок, які здобувачі вищої освіти повинні вивчати, це вирішення проблем, комунікативні навички, управління часом, та критичне мислення.

Таким чином, п'ять основних, на нашу думку, аспектів soft skills, таких як спілкування, самостійне навчання, вирішення проблем,

критичне мислення та управління часом є досить важливими для майбутнього фахівця і це п'ять найкращих навичок м'якого спілкування з точки зору роботодавця.

Без навичок ефективного спілкування клієнти починають ставити під сумнів правильність в рішеннях бухгалтера. Це призводить до виникнення сумнівів викликаних у клієнтів щодо інформації про наміри бухгалтера неправомірно розпоряджатися грошима заради особистої вигоди. Це пов'язано з комунікаційними бар'єрами між бухгалтером і клієнтами, що призводить до того, що останні не розуміють процедур бухгалтерського обліку. Ефективна комунікація також важлива між роботодавцями та працівниками щодо сприяння ефективного виконання завдань. Тому можна справедливо сказати, що комунікативні навички певною мірою впливають на витрати і прибуток компанії. Щоб здобувачі освіти мали кращі шанси на працевлаштування, заняття в аудиторії або спільному навчальному плані повинні надавати їм платформу для розвитку своїх комунікативних навичок. А це, нашу думку, можна досягнути засвоївши комунікативний менеджмент.

Володіння навичками вирішення проблем допомагає задовольнити потреби та рішення клієнтів, а також не порушити положення про бухгалтерський облік. Клієнти зазвичай віддають перевагу нижчим податковим платежам, і також вони прагнуть більших прибутків, які можуть залучити для потенційних нові інвестицій. Однак, якщо бухгалтер сліпо виконує бажання клієнта, він може порушити правила бухгалтерський облік чи оподаткування, що негативно впливає на його власну репутацію.

Критичне мислення характеризується як форма високого рівня мислення, яка заохочується у всіх галузях навчання за межами різних наук і фактичних предметів. Він охоплює критичні мислення у зв'язку з почуттями, цінностями та переконаннями та соціальними науками, тому що дослідження показало, що почуття та ставлення можна розглядати як певні факти. Надане визначення описує критичне мислення як спосіб життя, що включає багато навичок і здібності до обробки ідей і фактів.

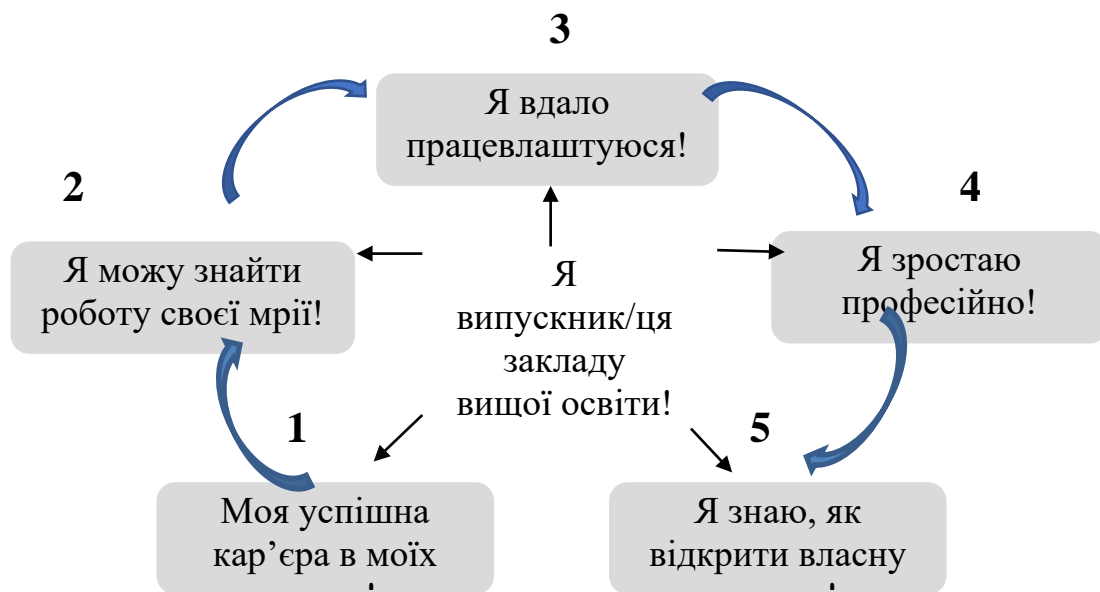
Самостійне навчання, також відоме як активне навчання, є давнім і впливовим уявленням про те, яким має бути навчання. Однак часто немає згоди щодо точності, що воно передбачає. Розглядаючи цю навичку, здобувачам вищої освіти бухгалтерського обліку особливо потрібно мати ініціативу для розвитку почуття самостійного навчання для підвищення їх саморозвитку, що також може допомогти підвищити їх працевлаштування.

Бухгалтерський облік у самокерованому навчальному середовищі

створює багатогранну, орієнтовану на здобувача перспективу, яка надає здобувачеві гнучкість у використанні онлайн-ресурсів для підтримувати їхнього індивідуального стилю навчання.

Управління часом вказує на ставлення людини до особистої відданості, особливо що стосується структурування пріоритетів поряд із моделями роботи. Це також означає накопичення різноманітних дій, таких як оцінка часу, встановлення цілей, планування та моніторинг діяльності. Щоб бізнес був успішним, вважається що тайм-менеджмент має бути вирішальним фактором.

Послідовність викладу матеріалу протягом навчання у закладі вищої освіти передбачає життєву траєкторію розвитку кар'єри, яку можна побудувати від лиця здобувача освіти у такому вигляді як представлено на рис. 2

Рис. 2. Життєва траєкторія розвитку кар'єри випускника ЗВО

Саме тому на сьогодні роботодавці беруть безпосередню і активну участь у формуванні цілей та програмних результатів навчання освітніх програм, мають можливість надавати пропозиції, рекомендації та зауваження під час перегляду освітніх програм. Участь стейкхолдерів у освітньому процесі як обов'язкова вимога до провадження освітньої діяльності закріплена в Положенні про акредитацію освітніх програм, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України в липні 2019 року.

Отже, бути професійним бухгалтером передбачає наявність кількох навичок, щоб ефективно працювати виконуючи різні завдання.

Це дослідження допомогло підкреслити та обговорити важливість розвитку навичок soft skills майбутніми фахівцями з обліку та оподаткування. Також було досліджено відповідні навички спілкування необхідні майбутнім фахівцям, що принесе найбільшу користь і підготує їх до реального життя обіймаючи відповідну посаду.

Висновки. Таким чином, навички soft skills відіграють значну роль не лише в системі професійної освіти фахівців з обліку та оподаткування, а й під час безпосереднього виконання щоденних завдань, що засвідчується вимогами стейкхолдерів, оскільки галузь професійної діяльності безпосередньо пов'язана з комунікацією, у тому числі зі спілкуванням, умінням працювати в команді і налагоджувати співпрацю, стресостійкістю, здатністю діяти соціально відповідально тощо.

У цьому дослідженні пропонується, щоб заклад вищої освіти взяв на себе зобов'язання щодо включення в освітній програмі предмету, який включає в себе навички спілкування, які стосуються сфери обліку і оподаткування. Зауважимо, що при аналізі вимог ринку праці було виявлено, що роботодавці все більше приділяють увагу володінню майбутніми працівниками не лише професійними знаннями, вміннями та навичкам, а й «м'якими» компетентностями. Крім того, ще важливо, щоб викладачі проявляли креативність аудиторії для подальшого вдосконалення розвитку навичок спілкування здобувачів. Викладачі також повинні старанно стежити за тим, щоб усі здобувачі були активними учасників кожного виду діяльності, оскільки їхня участь у значній мірі відображає їхній успіх у здобутті необхідних навичок спілкування. Це, у свою чергу, може допомогти їм отримати роботу в надзвичайно конкурентному світі бізнесу.

Водночас феномен формування і розвитку «soft skills» у професійній діяльності фахівців з обліку та оподаткування на сьогодні перебуває на стадії становлення і потребує подальшого осмислення й дослідження.

Література:

1. Козловський Ю. М., Яремко І. Й. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з обліку та аналізу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 940 – 944. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/176.pdf>
2. Солоненко А. А. Поведінковий бухгалтерський облік: реалії і перспективи. *Вісник АДТУ. Сер.: Економіка*. 2015. № 1. С. 89 – 99. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/povedencheskiy-buhgalterskiyuchet-realii-i-perspektivy-1/viewer>.
3. Вигівська І. М., Макарович В. К. Особисті компетенції бухгалтера та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка*. 2018. Вип. 1 (51). С. 401 – 406. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2018_1_67.

4. Церклевич В. С., Кирилюк Ю. М. Психологічні аспекти професійної компетентності бухгалтера. URL: <http://www.xktei.km.ua/files/pac.pdf>
5. Foerster-Pastor, U. A. (2017). Employability Skills for The Romanian Outsourcing Industry. The 11th International Conference *On Business Excellence – Strategy, Complexity, And Energy in Changing Times*. 1068 – 1080.
6. Про затвердження Випуску 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 №336. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001203-0>
7. John, J. (2009). Study on the Nature of Impact of Soft Skills Training Programme on the Soft Skills Development of Management Students. *Pacific Business Review*. Vol.10(12):1 – 9
8. Навички для успішної кар'єри: курс для здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти. К.: 2020. 300 с.
9. Heckman, J. J., & Kautz, T. (2012). Hard Evidence On Soft Skills. *Labour Economics*, Vol.19(4), 451 – 464.

References:

1. Kozlovskiy Yu. M., & Yaremko I. Y. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z obliku ta analizu. [Formation of professional competence of future specialists in accounting and analysis]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 22, 940 – 944. Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/176.pdf> [in Ukrainian].
2. Solonenko A. A. (2015). Povedinkovy bukhhalterskyi oblik: realii i perspektyvy [Behavioral accounting: realities and prospects]. *Visnyk ADTU. Ser.: Ekonomika*, 1, 89 – 99. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/povedencheskiy-bukhhalterskiyuchet-realii-i-perspektivy-1/viewer> [in Ukrainian].
3. Vyhivska I. M., & Makarovych V. K. (2018) Osobysti kompetentsii bukhhaltera ta yikh vplyv na orhanizatsiiu bukhhalterskoho obliku [Personal competencies of an accountant and their influence on the organization of accounting]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ser.: Ekonomika*, 1 (51), 401 – 406. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2018_1_67 [in Ukrainian].
4. Tserklevych V. S., & Kyryliuk Yu. M. Psykholohichni aspekty profesiinoi kompetentnosti bukhhaltera [Psychological aspects of the accountant's professional competence]. Retrieved from <http://www.xktei.km.ua/files/pac.pdf> [in Ukrainian].
5. Foerster-Pastor, U. A. (2017). Employability Skills for The Romanian Outsourcing Industry. The 11th International Conference *On Business Excellence – Strategy, Complexity, And Energy in Changing Times*. 1068 – 1080.
6. Nakaz Pro zatverdzhennia Vypusku 1 «Profesii pratsivnykiv, shcho ye zahalnymy dlia vsikh vydiv ekonomichnoi diialnosti» Dovidnyka kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv [Order On the approval of Issue 1 "Professions of employees that are common to all types of economic activity" of the Handbook of qualification characteristics of employee professions]. (2004, December 29). *Ministerstvo pratsi ta sotsialnoi polityky Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001203-0> [in Ukrainian].
7. John, J. (2009). Study on the Nature of Impact of Soft Skills Training Programme on the Soft Skills Development of Management Students. *Pacific Business Review*. Vol.10(12):1 – 9

8. Navychky dlia uspishnoi kariery: kurs dlia zdobuvachiv osvity zakladiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity [Skills for a successful career: a course for students of professional (vocational and technical) education institutions]. (2020). Kyiv [in Ukrainian].

9. Heckman, J. J., & Kautz, T. (2012). Hard Evidence On Soft Skills. Labour Economics, Vol.19(4), 451 – 464.